

Sa Devete konferencije Organizacije SKJ u JNA

U Beogradu je 23. i 24. novembra 1989. godine održana Deveta konferencija Organizacije SKJ u JNA. Sa te konferencije donosimo uvodno izlaganje predsednika Predsedništva Komiteta Organizacije SKJ u JNA vice-admirala Petra Šimića i Program idejno-političkih zadataka Organizacije SKJ u Jugoslovenskoj narodnoj armiji.

Očuvanje i jačanje moralno-političkog jedinstva JNA — najvažniji zadatak komunista u Armiji

Viceadmiral *PETAR ŠIMIĆ*

Kriza našeg društva je duboka, sveobuhvatna i dugotrajna. U takvim društvenim uvjetima očuvali smo jugoslavenski profil naše armije i kontinuitet njene izgradnje kao zajedničke oružane sile svih naroda i narodnosti, radnih ljudi i građana Jugoslavije, što smatramo našim najvećim dostignućem.

Komunisti u JNA se zalažu za modernu i efikasnu federaciju precizno utvrđenih nadležnosti. Kao moderna pravna država, federacija mora imati jasna ovlaštenja, mehanizme i sredstva za obavljanje ustavnih funkcija i u sferi odbrane.

Odlučno odbacujemo teze da koncepcija općenarodne odbrane vodi militarizaciji društvenih odnosa, jer je upravo ona njihova direktna negacija. Koncepcija općenarodne odbrane je izraz životnih interesa radnih ljudi i građana, naroda i narodnosti Jugoslavije i zbog toga je ona naše čvrsto i dugoročno opredjeljenje.

Oružane snage se i ubuduće moraju razvijati kao jedinstvena i efikasna sila jugoslavenskog društva. To istovremeno podrazumijeva i povećanje odgovornosti svih subjekata društva za dalji razvoj i jačanje ostalih elemenata općenarodne odbrane i društvene samozaštite. U tom kontekstu JNA treba da bude racionalno dimenzionirana, funkcionalna i sposobna da u svim uvjetima djeluje kao okosnica našeg odbrambeno-zaštitnog sistema.

Organizacija SKJ u JNA, kao neodvojivi dio SKJ, i danas je bitan faktor borbene osposobljenosti oružanih snaga SFRJ u cjelini. Usmjerena svojim djelovanjem prvenstveno prema ljudima, njihovim odnosima, smislu zajedničkog angažiranja i motivirajućim vrijednostima za efikasno izvršavanje zadataka odbrane domovine, ona je nezamjenjiv činilac moralne i političke snage Jugoslavenske narodne armije.

Devetu konferenciju Organizacije SKJ u JNA održavamo u vremenu burnih, dinamičnih i gotovo dramatičnih društvenih promjena. Svijet u kome živimo radikalno se mijenja. Promjenama su zahvaćeni svi regioni svijeta i sve sfere društvenog života. Na djelu su raznovrsni i raznoznačni procesi. Bitno ih obilježava duboka i sveobuhvatna kriza postojećih modela socijalizma. Ona je uvjetovala otpočinjanje korjenitih društvenih reformi u skoro svim socijalističkim zemljama, što ima dalekosežne posljedice na cjelokupne odnose u međunarodnoj zajednici.

Razvijene zemlje, zahvaćene informatičkom i naučno-tehničkom revolucijom, sve više se međusobno integriraju. Istovremeno se konstituiraju novi centri ekonomske i političke moći, što je dodatni činilac prevladavanju bipolarno-blokovske podijeljenosti svijeta.

Dovršavanjem antikolonijalne revolucije zemlje u razvoju su se našle na novom istorijskom raskršću. Moraju tražiti nove odgovore na ključna pitanja vlastitog razvitka. Primorane su i na korigiranje svog odnosa prema svijetu i izgrađivanje primjerene strategije pojedinačnog i zajedničkog djelovanja u promijenjenim međunarodnim okolnostima. Dokaz za to je i osavremenjivanje politike i pokreta nesvrstavanja započeto na Devetom samitu u Beogradu.

Glavna rezultanta aktuelnih svjetskih procesa izražava se u smanjivanju napetosti, konflikata i konfrontacija, početnim rezultatima u razoružavanju i intenziviranju saradnje u međunarodnim odnosima. Naročito značajne promjene nastale su u odnosima između supersila i blokova. Time su otvorene bolje perspektive za svjetski mir, razvitak i sigurnost svih zemalja. Na žalost, najbitniji uzroci ugrožavanja tih vrijednosti, posebno sigurnosti malih zemalja, nisu dokinuti. Svjetski mir još je nestabilan i ne mogu se sa sigurnošću isključiti nagle negativne promjene u svjetskim tokovima. Nerealni optimizam i na njemu zasnovane odluke mogu imati dalekosežne negativne posljedice. Zato će jačanje odbrambene moći još dugo biti vitalni interes i pretpostavka slobodnog razvitka jugoslavenske zajednice. Naravno, podrazumijeva se da ostvarenje toga cilja prvenstveno zavisi od sposobnosti našeg društva da razriješ vlastitu krizu.

Kriza s kojom smo u društvu suočeni je duboka, sveobuhvatna i dugotrajna. To je, prije svega, kriza dosadašnjeg projekta socijalizma i njegove realizacije. Ona je, dakle, sistemske naravi. Na ekonomskom planu iskazuje se u višegodišnjem stagniranju privrednog razvitka, sve većem osiromašenju privrede i najširih slojeva stanovništva, nesposobnosti da pratimo dostignuća naučno-tehnološke revolucije i zahtjeve međunarodne podjele rada. Kumulativni izraz svega toga jeste razorna hiperinflacija, koja ujedno

djeluje kao snažni ograničavajući činilac izlaska iz teškoća. U političkoj sferi kriza se najizrazitije iskazuje u jačanju dezintegrativnih tendencija. Partikularni interesi sve naglašenije potiskuju zajedničke.

Etatizacija društvenih odnosa omogućila je razmah birokratskih snaga. U grčevitoj borbi da učvrste vlastite privilegirane pozicije, te snage se nameću kao navodni reprezentant i zaštitnik nacionalnih interesa. To uvlači društvo u opasne labirinte nacionalističkih podjela i dioba. Nacionalizam nam nudi »perspektivu« nacionalfeudalne rasparčanosti i primitivne samodovoljnosti. Gura nas u sve teže idejne, političke i druge konfrontacije, što se u drastičnoj formi izražava na Kosovu. Na sceni su različiti, međusobno suprotstavljeni ideološki i politički koncepti, oko kojih se vrši nacionalna i interesna homogenizacija. Savez komunista Jugoslavije ne samo da se dosljedno ne suprotstavlja takvim tendencijama, već je, dobrim dijelom, postao njihov nosilac i generator.

Segmentacija društva ugrožava jedinstvo i integritet Jugoslavije kao federativne države. Na taj način erodiraju i same osnove našeg sistema odbrane i bezbjednosti.

Navedeni elementi društvene situacije snažno utiču na život JNA i organizaciju SKJ u njoj. Stalnim produbljivanjem krize ugrožavaju se uporišne tačke na kojima se zasnivaju idejno-politički rad i ukupno djelovanje u Armiji. Negativni društveni tokovi, posebno eskalacija nacionalističke svijesti i prakse, nužno se reflektiraju na političku svijest i ponašanje ljudi, na dimenzije i sadržaj problema koje treba rješavati. Suočavamo se i sa pojačanim osporavanjima koncepcije općenarodne odbrane, društvene i ustavne uloge naše armije. Uz sve to, radimo u izuzetno nepovoljnim materijalnim okolnostima, jer se iz godine u godinu smanjuju sredstva za finansiranje armijskih potreba.

Izlaz tražimo u selektivnom pristupu zadacima i utvrđivanju prioriteta, u osavremenjivanju organizacije rada i potpunijem korišćenju unutrašnjih rezervi, pa i u povećanom naprezanju cjelokupnog armijskog sastava, prije svega starješinskog kadra. Zahvaljujući tome uspješno se ostvaruju težišni ciljevi funkcioniranja i razvitka Jugoslavenske narodne armije.

Svojim najvećim dostignućem smatramo to što smo i u ovakvim društvenim uvjetima očuvali općejugoslavenski profil naše armije i kontinuitet njene izgradnje kao zajedničke oružane sile svih naroda i narodnosti, radnih ljudi i građana Jugoslavije. Bez obzira na sve učestalije pokušaje da se Armija politički diskreditira i izolira, uspjeli smo da zaštitimo njen politički i moralni integritet, da obogatimo naše veze i saradnju s narodom. Upravo zbog principijelnog ponašanja i visokog društvenog ugleda, Armija može da djeluje kao jedan od veoma značajnih činilaca stabilnosti, unutrašnje čvrstine i kohezije Jugoslavije. Ispoljavanje JNA kao faktora društvene stabilizacije i sigurnosti naročito je izraženo u SAP Kosovo.

U proteklih nekoliko godina izvršene su krupne promjene u organizaciji oružanih snaga. Prvi u Evropi smo smanjili mirnodopski i ratni sastav oružanih snaga, ali smo ipak tehničkom i sveukupnom modernizacijom, prvenstveno usavršavanjem obuke i sistema rukovođenja i komandovanja, osigurali potrebni nivo njihove sposobnosti za ostvarivanje osnovnih zadataka.

Naglašena pažnja posvećivana je humanizaciji međuljudskih odnosa. Nastojali smo da razvijemo i druge pretpostavke za ispoljavanje stvaralačkog subjektiviteta svakog pripadnika Armije. Time smo jačali motivacione i integrativne činioce u vojnim kolektivima i, istovremeno, dodatno neutralizirali nepovoljna dejstva iz društvenog okruženja.

Opće prilike prisiljavale su nas i na povećano političko angažiranje u društvu. Činili smo to sa težnjom da doprinesemo pronalaženju optimalnih rješenja društvene krize, svjesni činjenice da njeno prevladavanje ima odlučujući značaj i za odbranu zemlje.

Kako se približava 14. vanredni kongres, u SKJ i društvu se povećavaju konfrontacije i sukobi povodom konkretizacije i utvrđivanja pojedinih reformskih opredjeljenja. Teško se i vrlo sporo dolazi do zajedničkih pogleda. U takvoj situaciji naše povećano političko angažiranje nailazi na razumijevanje i podršku većine komunista, radnih ljudi i građana, ali i postaje predmet različitih interpretacija, pa i manipulacije. Čini se to kroz prizmu partikularnih pristupa i parcijalnih interesa. Na tim osnovama osporava

se narodni karakter Armije. Neargumentirano se tvrdi da je ona postala nadnacionalna institucija koja, navodno, djeluje izvan interesa i kontrole društva. Uporedo sa tim pokušavaju nas diskvalificirati tvrdnjama da smo kao navodni čuvari testamenta i zaštitnici istrošene ideologije prepreka sveobuhvatnim društvenim promjenama i demokratizaciji društvenih odnosa. Pri tom nam se pripisuje konzervativizam i dogmatizam.

Ne bih ulazio u širu polemiku sa takvim stavovima. Želim, međutim, da podsjetim da su položaj, društvena i ustavna uloga Armije jasno definirani. Jugoslavenska narodna armija i Organizacija SKJ u Armiji niti mogu niti žele da društvo modeliraju prema nekim svojim interesima, tim prije što nemaju neke posebne interese izvan interesa našeg društva i njegove odbrane. S druge strane, Jugoslavenska narodna armija i Organizacija SKJ u njoj, kao neodvojivi dio društva i integralni element SKJ, niti mogu niti žele da se distanciraju od ključnih tokova društvenog razvitka. To potvrđujemo i ovom konferencijom na kojoj, pred armijskom i cijelom društvenom javnošću, želimo da zauzmemo i obrazložimo svoja opredjeljenja, s kojima idemo u susret 14. vanrednom kongresu.

Svjesni smo da naši stavovi i pogledi nisu neupitni i izuzeti iz demokratske i kritičke rasprave. Riječ je o našim sadašnjim pogledima na globalne probleme društva i njegove odbrane. U sučeljavanju i dijalogu sa drugim pristupima i pogledima, oni treba da pomognu iznalaženju zajedničkih odgovora na pitanja koja nam stvarnost i vrijeme postavljaju.

Polaznu tačku rasprave i osnovni preduslov za uspjeh društvenih reformi i razrješenja krize, po našem mišljenju, predstavlja postizanje jedinstva u SKJ: prvo, o tome kakav socijalizam želimo i kakav je stvarno moguć u postojećim društvenim uvjetima i, drugo, o tome kakvu Jugoslaviju kao federaciju hoćemo.

Svjetska kriza socijalizma dokazuje ograničenost važnih saznanja o njegovoj suštini i istorijskim mogućnostima. Zato se i nalazimo pred složenim zadatkom kritičkog preispitivanja i prevrednovanja vlastitog teorijskog i idejnog

nasljeđa. Tek na toj osnovi možemo tragati za mogućim i poželjnim sadržajima socijalizma, i u Jugoslaviji i u savremenoj epohi uopće.

Za sada sa sigurnošću se može tvrditi da su civilizacijske i univerzalne vrijednosti granica ispod koje socijalizam ne smije ići a da ne dovede u pitanje svoj identitet. Socijalizam jeste valjan i djelatan samo ako nadilazi postojeće, u osnovi građansko društvo. On uvijek jeste, i biće, kritička pozicija prema sadašnjem sa stanovišta mogućeg i budućeg. Shodno tome, i za socijalističko samoupravljanje u Jugoslaviji nisu dovoljne naše želje i politička volja. Svoju istorijsku utemeljenost ono će potvrđivati samo u mjeri u kojoj se bude dokazivalo kao djelatni pokret većine radi nadilaženja postojećeg. Stoga se ideji i praksi socijalističkog samoupravljanja moraju udahnuti nove dimenzije. To podrazumijeva i orijentaciju na pluralizaciju vlasničkih odnosa i političkog života.

Svaki racionalan razgovor o mogućnostima i profilu socijalizma u Jugoslaviji mora početi od toga da njegove perspektive direktno zavise od sposobnosti SKJ da razriješi vlastitu i društvenu krizu. A to SKJ nužno vodi temeljnim pitanjima funkcioniranja federacije i odnosa između federalnih jedinica, jer se upravo sada tu fokusiraju svi naši problemi, uzroci i posljedice krize. Zato bi rješavanje tih pitanja moralo biti u težištu društvenih aktivnosti svih progresivnih i jugoslavenski orijentiranih društvenih snaga.

Pripadnici Armije Jugoslaviju vide i shvataju kao domovinu svih njenih građana i demokratsku zajednicu ravnopravnih naroda i narodnosti. Niko nema pravo da jednokratno i jednostrano odlučuje o sadašnjosti i budućnosti Jugoslavije po mjeri svojih trenutnih interesa, potreba i saznanja. Zbog toga i o eventualnim promjenama karaktera federacije i odnosa u njoj jedino mogu zajednički da odlučuju svi njeni građani, narodi i narodnosti. Svoj stav zasnivamo na činjenici da Jugoslavija posjeduje izvorni suverenitet utemeljen na suverenitetu građanina i naroda – ne samo kao etnosa već i kao demosa. To ne protivrječi suverenitetu nacije, nego ga podrazumijeva.

Ove stavove članova SKJ u JNA potvrdilo je i istraživanje na temu »Javno mnjenje članova SKJ o društvenoj reformi i preobražaju SKJ«, koje je izvršeno za potrebe CK SKJ u maju 1989. godine. U tom istraživanju članovi SKJ iz JNA nedvosmisleno su iskazali da se odlučno zalažu za uspostavljanje moderne i efikasne federacije precizno utvrđenih nadležnosti. Smatraju da bi novi Ustav SFRJ morao precizno da odredi Jugoslaviju kao jedinstvenu federativnu socijalističku zajednicu svih građana i ravnopravnih naroda i narodnosti. U Ustavu SFRJ vide najviši pravni i politički akt takve zajednice, kome ustavi republika ni u čemu ne mogu biti suprotni, a smatraju neprihvatljivim bilo kakvo zagovaranje primata republičkih ustava nad saveznim.

Takva federacija je ključna pretpostavka razvoja Jugoslavije i njene uspješne odbrane. Kao moderna pravna država, federacija mora imati jasna ovlašćenja, mehanizme i sredstva za obavljanje svojih ustavnih funkcija i u sferi odbrane. Te funkcije ne mogu biti predmet dnevno-političkih nagađanja i proizvod trenutnog odnosa političkih snaga.

Svjesni smo da sadašnja rješenja u sferi odbrane nisu jednom za svagda data i nepromjenljiva. Međutim, sigurni smo, da u ovom momentu nema društvenog opravdanja za promjenu osnovnih konceptijskih postavki.

Na tom stavu utemeljeni su i zaključci donijeti na sjednici Savjeta za narodnu odbranu Predsjedništva SFRJ, održanoj aprila 1989. godine. Tom prilikom ponovo su potvrđena osnovna opredjeljenja koncepcije općenarodne odbrane: (1) da ćemo općenarodni odbrambeni rat voditi osloncem na vlastite snage i samo ako nam bude nametnut; (2) da uspješnost vođenja općenarodnog odbrambenog rata neposredno zavisi od područjavanja odbrambeno-zaštitnih funkcija društva, što podrazumijeva kontinuirane i koordinirane pripreme društva i oružanih snaga, koje će osigurati masovno i racionalno učešće građana u odbrani vitalnih interesa našeg društva; (3) da kombinovani oblik oružane borbe čini vojnu suštinu naše odbrambene koncepcije i da su u skladu sa tim organizirane i naše oružane snage, i (4) da uspješno vođenje općenarodnog odbrambe-

nog rata zahtijeva poštovanje principa jedinstva odbrambeno-samozaštitnog sistema, jedinstva rukovođenja i komandovanja oružanim snagama, jedinstva jugoslavenskog ratišta, jedinstva oružane borbe i ostalih oblika otpora.

Sistemska izvedba osnovnih postavki općenarodne odbrane mijenjaće se u zavisnosti od promjena u političkom sistemu, karakteristika savremenog rata i oružane borbe, te mogućih oblika ugrožavanja sigurnosti SFRJ, dostignuća nauke i tehnike, realnih ekonomskih mogućnosti i potreba društva. Uostalom, tako smo se i do sada odnosili prema pitanjima odbrane zemlje.

Dakle, prema konkretnim rješenjima i modalitetima ostvarivanja odbrambene i samozaštitne politike i prakse, pripadnici JNA se odnose kritički i stvaralački. I mi uočavamo i ukazujemo da pojedina normativna i institucionalna rješenja, kao što je, na primjer, slučaj sa komitetima za općenarodnu odbranu i društvenu samozaštitu, nisu izdržala probu vremena. Sva takva rješenja treba u hodu preispitivati i mijenjati.

Odlučno odbacujemo teze da koncepcija općenarodne odbrane vodi militarizaciji društvenih odnosa, jer je upravo ona njihova direktna negacija. Neargumentirana je i zato za nas neprihvatljiva tvrdnja da JNA vrši nekakvu birokratsko-tehnokratsku reviziju koncepcije i da, tobožnjim centralističkim rješenjima, baca čovjeka na periferiju odlučivanja, guši podruštvljavanje pa, čak, i nacionalnu samobitnost pojedinih naroda. Koncepcija općenarodne odbrane podrazumijeva integriranje sposobnosti i inicijativa svih društvenih subjekata. Izraz je životnih interesa radnih ljudi i građana, naroda i narodnosti Jugoslavije. Ona je i zbog toga naše čvrsto i dugoročno opredjeljenje.

Oni koji danas osporavaju koncepciju općenarodne odbrane navodno u ime zaštite slobode čovjeka i nacionalnog suvereniteta, zapravo pokušavaju da revidiraju i podijele sadašnji sistem odbrane. U stvari, radi se o namjeri da se sa stanovišta apsolutnog nacionalnog suvereniteta potpuno zaokruži republička državnost i stvori republička vojska. Tako tumačimo i učestale zahtjeve za izmjenju fizionomije oružanih snaga. U tim zahtjevima, kako je

svojedobno govorio Tito, separatizam dobija konkretne forme.

Oružane snage se, po našem mišljenju, i ubuduće moraju razvijati kao jedinstvena i efikasna sila jugoslaven-skog društva. To istovremeno podrazumijeva i povećanje odgovornosti svih subjekata društva za dalji razvoj i jačanje ostalih elemenata općenarodne odbrane i društvene samo-zaštite. U tom kontekstu JNA treba da bude racionalno dimenzionirana, funkcionalna i sposobna da u svim uvjetima djeluje kao okosnica odbrambeno-zaštitnog sistema i ispuni svoj dio odgovornosti u odbrani nezavisnosti, suvereniteta, teritorijalne cjelokupnosti i Ustavom utvrđenog poretka SFRJ.

Zbog toga, svako dalje smanjivanje JNA moguće je samo pod uvjetom jačanja gotovih snaga i njihove organizacione i posebno tehničke modernizacije. Taj proces je složen i traži odgovarajuća sredstva. Skupi i složeni borbeni sistemi, zasnovani na vrhunskim tehnologijama, ne dozvoljavaju nikakve improvizacije i polovična rješenja. Zbog toga JNA ove zahtjeve može u potpunosti riješiti samo ako se ispune određene društvene pretpostavke. U prvom redu to znači da se savlada društvena kriza i dinamizira ekonomski razvoj društva, stvore mogućnosti da federacija efikasno izvršava svoju ulogu i odgovornost za razvoj JNA i osiguraju stalni i stabilni izvori njenog finansiranja. Samo na stabilnim materijalnim osnovama mogući su precizni i dugoročni planovi razvoja i modernizacije JNA i tek u tom kontekstu i njeno brojčano smanjivanje.

Sada, na žalost, ti uvjeti nisu ostvareni, a JNA i u njima mora biti sposobna da izvrši svoju ustavnu ulogu. Zbog toga sposobnost JNA da efikasno izvršava svoje zadatke, tj. njena borbeni gotovost, u velikoj mjeri zavise od kvaliteta ljudskog činioca i moralno-političkog jedinstva njenih pripadnika. Upravo zato aktivnost na jačanju moralno-političkog jedinstva JNA na univerzalnim i zajedničkim vrijednostima jugoslaven-skog društva, a prije svega na jugoslaven-skom socijalističkom patriotizmu, bratstvu, jedinstvu i ravnopravnosti naših naroda i narodnosti danas je jedan od najbitnijih zadataka. U njegovoj realizaciji posebno važnu

ulogu imaju komunisti i Organizacija SKJ u Jugoslavenskoj narodnoj armiji.

U periodu između Osme i Devete konferencije Organizacija SKJ u JNA prvenstveno je i bila angažirana na jačanju i očuvanju moralno-političkog jedinstva Armije.

Međutim, procesi u društvu i posebno u SKJ zahtijevali su od naše organizacije i njenih članova povećani idejni i politički angažman i u vlastitim redovima i u forumima i organima Saveza komunista Jugoslavije. Jedan od težih zadataka bio nam je ublažavanje negativnih posljedica tekućih sukoba i konfrontacija u Savezu komunista Jugoslavije. Smatram da sa zadovoljstvom možemo konstatirati da smo i u takvim uvjetima očuvali idejno-političko jedinstvo komunista u Armiji.

Polazeći od toga da je kriza sistemskog karaktera, komunisti iz JNA su se od samog početka zalagali za ubrzanu društvene reforme. I to ne bilo kakve, već za cjelovite i korjenite promjene koje će dosegnuti izvorišta krize i zahvatiti sve oblasti društvenog života.

Međutim, stojimo na stanovištu da reforma nije moguća, bar ne u socijalističkom i demokratskom smjeru, bez preobražaja idejno-političkog profila, organizacione strukture i načina djelovanja Saveza komunista Jugoslavije. Ako Savez komunista hoće da odlučujuće utiče na sadržaj i pravce društvenih reformi, on prvo mora da razriješi vlastitu krizu. Mora da prevlada vlastitu idejnu, političku i teorijsku neinventivnost, tendencije federalizacije u svojim redovima i akcionu neefikasnost. Zato je i u njegovom interesu da se u društvu otvore prostori za konkurenciju različitih ideja, političkih opredjeljenja i programa. Riječ je, u suštini, o zahtjevu da SKJ, u novim uvjetima i u demokratskoj borbi, ponovo i na nov način, dokaže i legitimira svoju vodeću idejno-političku ulogu.

Naše izjašnjavanje protiv višestranačkog sistema u postojećim uvjetima našeg razvitka zasniva se na uvjerenju da bi tim putem bila učinjena usluga daljim nacionalnim, pa i nacionalističkim podjelama Jugoslavije. Izjasnili smo se za nestranački politički pluralizam, čiji bi okvir predstavljao adekvatno organizirani SSRN Jugoslavije. Budućnost naše zemlje ne vidimo u restauraciji građanskog parlamentarnog

sistema niti u etatističkom centralizmu. Ona bi za osnovu morala imati program socijalističkog razvitka u federativnoj zajednici ravnopravnih naroda i narodnosti, oko kojega bi se okupile sve progresivne snage, ujedinjene na platformi SSRN Jugoslavije i bez ičijeg monopola. Neka se u tom okviru i na toj osnovi iskazuje politički pluralizam i na demokratski način verificira povjerenje vodećih idejno-političkih snaga, koje se mora praksom potvrđivati. Dakle, naše protiviljenje višestranačkom sistemu nije vezano za neke posebne armijske interese, već interese kontinuiranog razvitka cijele Jugoslavije na avnojskim principima, a u tom sklopu i funkcije njene odbrane.

Organizacija SKJ u JNA kao neodvojivi dio SKJ, takođe se transformira i uključuje u proces preobražaja Saveza komunista. Nastoji da obogati sadržaje i inovira metode svoga djelovanja prilagođavajući ih uvjetima i zahtjevima vremena. Ali, Organizacija SKJ u Armiji stoji na stanovištu da su neprihvatljive preporuke i zahtjevi da se JNA depolitizira i ukine SKJ u njoj. Savez komunista Jugoslavije je s Titom na čelu, tokom narodnooslobodilačke borbe stvorio JNA, idejno usmjeravao njenu poslijeratnu izgradnju i u sadašnjem trenutku ne može da pristane, i ne pristaje, na podređenu ulogu u usmjeravanju njenog daljeg razvitka.

Organizacija SKJ u JNA i danas je bitan faktor borbene osposobljenosti oružanih snaga SFRJ u cjelini. Usmjerena svojim djelovanjem prvenstveno prema ljudima, njihovim odnosima, smislu zajedničkog angažiranja i motivirajućim vrijednostima za efikasno izvršavanje zadatka odbrane domovine, ona je nezamjenjiv činilac moralne i političke snage Jugoslavenske narodne armije.

Zahvaljujući djelovanju komunista naše armije, prepriječen je put dezintegrirajućim uticajima nacionalizma u našim redovima i afirmirane su vrijednosti bez kojih nema budućnosti SFRJ i njene odbrane.

Mjesto, uloga i zadaci Organizacije SKJ u JNA utjecali su sami po sebi na to da se sadržaj, način i oblici rada neprekidno usavršavaju. Svoje viđenje preobražaja SKJ iskazali smo u raspravi o dokumentu »Osnovni pravci preobražaja SKJ«, a aktivnosti unutar svojih redova usmje-

ravamo prvenstveno prema demokratizaciji odnosa, idejno-teorijskom osposobljavanju i organizacijsko-statutarnim promjenama u skladu s novim uvjetima, ukupnim preobražajem SKJ i ustavnom ulogom Jugoslavenske narodne armije.

*

Cjelokupne aktivnosti u pripremi naše današnje konferencije vodili smo u funkciji priprema za 14. vanredni kongres Saveza komunista Jugoslavije. To se od nas očekuje i kroz raspravu koja neposredno slijedi, kroz usvajanje programa idejno-političkih zadataka i izbore. Trudili smo se da pripremljeni nacrti dokumenata što realnije izraze naša dostignuća od prošle konferencije, ali i da izraze poglede i mišljenja komunista JNA o savremenom stanju i neposrednoj budućnosti jugoslavenske socijalističke zajednice i Saveza komunista Jugoslavije. Vaše je pravo i dužnost da kroz raspravu o tim dokumentima donesete konačan sud i ocjenu. Time ćete, između ostalog, pomoći neposrednoj pripremi naših delegata za 14. vanredni kongres SKJ, koji će imati težak i odgovoran zadatak.

S U M M A R Y

PRESERVATION AND STRENGTHENING OF MORALE-POLITICAL UNITY OF Y.P.A. – THE MOST SIGNIFICANT TASK OF COMMUNISTS IN THE ARMY

The present crisis of our society is deep, all-embracing and long-termed one. In such social conditions we have preserved the Yugoslav character of our Army and the continuity of its upbuilding as the common armed force of all of our nations and nationalities, working people and citizens of Yugoslavia, which we consider our greatest attainment.

Communists among the ranks of the YPA are advocating a modern and efficient state federation with precisely set competences. As a modern legal state, the federation must have clear-cut competences, mechanisms and instruments for its carrying out of constitutional functions and functions in the domain of defence.

We resolutely reject the thesis that the total national defence concept will lead to a militarization of social relations, since this concept is their direct negation. The total national defence concept is an expression of vital interests of working people and citizens, nations and nationalities of Yugoslavia and is therefore our firm and long-termed orientation.

The armed forces must continue to develop as a unified and efficient power of the Yugoslav society. This also implies an increase of responsibilities of all social factors for further development and strengthening also of other elements of total national defence and social self-protection. The Yugoslav Peoples's Army must be, in this context, rationally organized, functional and able to act as the backbone of our defence and protection system in all conditions and circumstances.

The organization of the LCY in the YPA, as an inseparable part of the LCY, remains a vital factor of combat preparedness of the armed forces of the SFRY. Focused in its activities above all towards the members of the YPA, their mutual relations, the purpose of their common engagement, and motivation values for efficient fulfilling and execution of tasks of defence of our homeland, it is an irreplaceable factor of the morale and political strength of the Yugoslav People's Army.

R É S U M É

SAUVEGARDER ET RAFFERMIR L'UNITE MORALE ET POLITIQUE DE L'APY – LA TACHE LA PLUS IMPORTANTE DES COMMUNISTES DANS L'ARMEE

La crise de notre société est profonde, générale et longue. Dans ces conditions sociales nous avons sauvegardé le profil Yougoslave de notre Armée ainsi que la continuité de son édification en tant que force armée commune à toutes les nations et nationalités, à tous les travailleurs et citoyens de Yougoslavie, ce que nous considérons comme notre plus grande contribution.

Les communistes dans l'APY s'engagent pour une fédération moderne et efficace aux attributions déterminées avec précision. Etat de Droit moderne, la Fédération doit être dotée de compétences, de mécanismes et de moyens clairement définis en matière d'exercice de ses fonctions constitutionnelles dans le domaine de la défense aussi.

Nous rejetons résolument les thèses selon lesquelles la conception de défense populaire généralisée mènerait vers la militarisation des rapports sociaux, car, en vérité, elle en est la négation la plus éclatante. La conception de défense populaire généralisée est l'expression des intérêts vitaux des travailleurs et des citoyens, des nations et nationalités de Yougoslavie et c'est pourquoi elle est notre option ferme et à long terme.

À l'avenir aussi les forces armées doivent être développées en tant que puissance unique et efficace de la société Yougoslave. Cela sousentend à la fois une responsabilité accrue et continue de tous les sujets de la société pour le développement et le raffermissement des autres éléments de la défense populaire généralisée et de l'autoprotection sociale. Dans ce contexte, dimensionnée rationnellement, l'APY doit être fonctionnelle et apte à agir en toutes circonstances en tant qu'ossature de notre système de défense et de protection.

L'Organisation de la LCY dans l'APY, partie indissoluble de la Ligue des communistes de Yougoslavie prise dans son ensemble, est aujourd'hui aussi le facteur fondamental des capacités de combat des forces armées de la RSFY. Orientée par son action en premier lieu vers les hommes, leurs rapports mutuels, vers le sens de l'engagement commun et les valeurs susceptibles de motiver pour un exercice efficace des fonctions de la défense de la patrie, elle est le facteur irremplaçable de la force morale et politique de l'Armée populaire Yougoslave.

РЕЗЮМЕ

СОХРАНЕНИЕ И УКРЕПЛЕНИЕ МОРАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОГО
ЕДИНСТВА ЮНА – ВАЖНЕЙШАЯ ЗАДАЧА КОММУНИСТОВ В
АРМИИ

Кризис нашего общества является глубоким, всеобъемлющим и длительным. В таких общественных условиях мы сохранили югославский профиль нашей армии и непрерывность ее строительства, как общей вооруженной силы всех наций и народностей, трудящихся и граждан Югославии, что считаем нашим крупнейшим достижением.

Коммунисты в ЮНА выступают за современную и эффективную федерацию, точно утвержденных компетенций. Как современное правовое государство федерация должна обладать четкими полномочиями, механизмами и средствами, необходимыми для конституцией утвержденных функций в сфере обороны.

Мы решительно отвергаем тезисы, утверждающие, что концепция всенародной обороны ведет к милитаризации общественных отношений, ибо именно она является их прямым отрицанием. Концепция всенародной обороны – это выражение жизненных интересов трудящихся и граждан, наций и народностей Югославии и поэтому мы будем всегда отстаивать ее положения.

Вооруженные силы и впредь должны развиваться как единая и эффективная сила югославского общества. Это одновременно подразумевает и повышение ответственности всех субъектов общества за дальнейшее развитие и укрепление остальных элементов всенародной обороны и общественной самозащиты. В этом контексте ЮНА в отношении своих масштабов должна вкладываться в рациональные рамки, должна быть функциональной и способной во всех условиях действовать как остов нашей оборонно-защитной системы.

Организация СКЮ в ЮНА, как неотъемлемая часть СКЮ, и сегодня является существенным фактором боевой подготовленности вооруженных сил СФРЮ в целом. Направленная своей деятельностью в первую очередь к людям, их отношениям, смыслу совместного привлечения и к мотивирующим ценностям для эффективного выполнения задач, связанных с обороной родины, она является незаменимым фактором моральной и политической силы Югославской народной армии.